

Козіцька Наталя Олександрівна,
к.е.н., доцент кафедри економіки, обліку та підприємництва,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Первомайський навчально-науковий інститут),
м. Первомайськ, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Цифровізація – одна з визначальних тенденцій розвитку людської цивілізації, яка формує більш інклюзивне суспільство та кращі механізми управління ним. Технологічні зміни, що характерні для ХХІ століття сприяли виникненню понять «цифрові технології» та «цифрова економіка». Остання являє собою тип економіки, що характеризується активним впровадженням і використанням цифрових технологій зберігання, обробки й передачі інформації в усі сфери людської діяльності. Наразі використання цифрових технологій призводить до трансформації відносин між учасниками економічної діяльності в таких галузях як енергетика, будівництво, банківська справа, транспорт, роздрібна торгівля, освіта, охорона здоров'я, ЗМІ, безпека тощо [1].

Пандемія Covid-19, а також повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України, довели важливість та необхідність технологій для добробуту населення та розвитку економіки. Актуальним є питання трансформації соціальної сфери для роботи в контексті розвитку цифрової економіки. Якісний та ефективний соціальний захист в умовах нової інформатизації є одним із основних пріоритетів будь-якої держави [2].

Ідея створити «державу у смартфоні» виникла у 2019 році, саме тоді, коли з'явилися перші цифрові документи та послуги на порталі та застосунку Дія. Наразі цифровізація соціальної сфери триває в масштабах усієї країни. Вона забезпечує більш якісну взаємодію держави та громадян, а також підвищує безпеку даних. Особливо це важливо у воєнний час. Отримання соціальних послуг у таких умовах для багатьох українців є критично важливим питанням. Мова йде, зокрема, про внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців та інших вразливих категорій населення.

У період дії воєнного стану Міністерство цифрової трансформації України та Комітет з питань цифрової трансформації Верховної Ради України спільно з іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування поглиблюють застосування цифрових технологій для відновлення країни та впровадження інноваційних проєктів цифрової економіки. На позитивну оцінку заслуговують дії та рішення української влади щодо забезпечення в умовах воєнного стану соціального захисту громадян, зокрема щодо надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, компенсації витрат за тимчасове їх розміщення, відшкодування за пошкоджене майно тощо.

Викликом для центру надання адміністративних послуг та уповноважених осіб органів місцевого самоврядування, пов'язаних з обліком та наданням

допомоги внутрішньо переміщеним особам, стало застосування комплексу «Соціальна громада», особливо в періоди пікових навантажень. В свою чергу, можливість отримання електронних публічних послуг через мобільний застосунок Дія створило суттєвий вплив на зменшення фізичних звернень за цими послугами. Кількість користувачів Дії щомісяця стрімко зростає, що свідчить про набуття та удосконалення населенням цифрових навичок. Для мільйонів українців очевидною є практична корисність застосунку Дія.

З метою цифровізації соціальної сфери та переведення більшості соціальних послуг в онлайн-режим, Урядом було прийнято рішення про розробку та впровадження Єдиної інформаційної системи соціальної сфери, тобто Єдиного соціального реєстру, в якому зібрана інформація про всіх отримувачів соціальних виплат, пільг та будь-яких інших видів соціальної підтримки. Єдина інформаційна система соціальної сфери – це перехід від районорієнтованості до екстериторіального принципу, що в умовах бойових дій та тимчасової окупації частини районів країни стало критичною необхідністю. Якщо Дію знає кожен пересічний громадянин, то з Єдиною інформаційною системою соціальної сфери зіштовхуються, здебільшого, працівники системи соціального захисту та держслужбовці. Така система спрощує роботу працівникам соціального захисту та підвищує швидкість надання послуг при особистих зверненнях громадян, а також забезпечує централізоване накопичення, зберігання та автоматизовану обробку інформації, призначення виплат та формування платіжних відомостей щодо соціальних виплат.

У вересні 2022 року Україна також долучилася до програми «Цифрова Європа», що має на меті пришвидшення цифрової трансформації, відновлення економіки та наближення до цифрового безвізу в Європейському Союзі. Така програма передбачає отримання фінансування в наступних напрямках: штучний інтелект, хмарні послуги, цифрові навички, використання цифрових технологій в економіці й суспільстві.

Таким чином, за результатами проведеного дослідження встановлено, що в умовах війни для підтримки функціонування соціальної сфери, провідну роль становить трансформація цієї сфери за допомогою сучасних цифрових технологій, що є вигідним як для громадян так і для держави. Населення має зручний і доступний сервіс, що дозволяє отримати послугу або виплату за кілька хвилин, не виходячи з дому. Держава ж, в свою чергу, має змогу оптимізувати розподіл і контроль видатків, за рахунок планування та здійснення виплат, а також здійснити повний перехід на електронний документообіг.

Список використаних джерел:

1. Краус Н.М., Краус К.М. *Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових технологій. Інтелект XXI. 2018. №1. С. 211-214.*
2. Костишина Т. *Соціальний захист в контексті розвитку цифрової економіки. Економічний аналіз. 2021. Том 31. №1. С. 279-288.*